

COLLOQUIUM EUROPESE PAROCHIES (2)

Van 26 juli tot 2 augustus heb ik deel genomen aan het dertigste 'Colloquium van Europese parochies'. Dit vond plaats in de Oekraïense stad Lviv. Het was mijn derde deelname aan het colloquium, na Fribourg in 2003 en Barcelona in 2017. Ieder colloquium zijn ook een aantal Vlaamse deelnemers aanwezig. Dit jaar ondermeer Marc Peersman en Dieter Van Belle, twee medewerkers van het CCV in het bisdom Gent. Dieter heeft van het colloquium een blog bij gehouden. Zijn verhaal wil ik hier graag mee geven als een 'klavertjevier'. Zo kan je ook even mee proeven van wat er op zo'n colloquium leeft. Alvast veel leesgenot.

Johan Loones

(alle reacties welkom op johan.loones@skynet.be)

Maandag 29 juli

De Oostenrijkse theoloog Paul Zulehner zette ons deze morgen op weg met de vraag 'Wohin steuert Franziskus unsere Kirche in Europa?'. Het werd een geëngageerd betoog waarin actuele Europese uitdagingen geconfronteerd werden met het evangelie en met het werk van paus Franciscus. Wat de ziel is in het lichaam, dat zijn de christenen in de wereld, zo luidde het al in de beroemde Brief aan Diognetus uit de 2de eeuw. Maar wat betekent het om vandaag zo Kerk te zijn in Europa? Volgens Zulehner situeren de uitdagingen zich op drie terreinen: vrijheid, gerechtigheid en waarheid. In gespreksgroepen, telkens samengesteld met deelnemers uit verschillende landen, werd dit verder concreet gemaakt. (Te verwachten valt dat Zulehners tekst mettertijd gepubliceerd wordt op <http://www.cep-europa.org> - lees in dezelfde lijn: Kardinaal Jozef De Kesel over de rol van de Kerk in Europa)

In de namiddag volgden twee getuigenissen door Oekraïense priesters. De een gehuwd en werkzaam in de gezinspastoraal, de ander actief als legeraalmoezenier. We zouden het vergeten, maar we zijn inderdaad te gast in een land dat in staat van oorlog is met Rusland. Het (zuid-)oostelijke deel van Oekraïne met steden als Loehansk, Donetsk, en de door Rusland geannexeerde Krim liggen ver van Lviv, maar dit geldt niet voor de dienstplichtigen. Sinds 2014 zijn meer dan 10.000 onder hen gesneuveld. Ook leven er vele duizenden vluchtelingen verspreid over het hele land. We kunnen het ons nog moeilijk voorstellen, oorlog, maar hier is het een realiteit. De legeraalmoezenier vertelde hoe hij soldaten en hun families probeerde te ondersteunen. Op een dag moest hij hier in Lviv drie uitvaarten van gesneuvelde soldaten leiden.

Hij en de soldaten moeten in het reine komen met wat het betekent om te doden wanneer dit noodzakelijk is om je landsgrenzen te verdedigen. Hij had het ook over een soldaat die hij kende, die in een hinderlaag twee goede vrienden verloren had, maar die de vijand kon vergeven en het aan God overliet om te oordelen.

Na nog meer groepsuitwisseling en plenair verslag volgde gelukkig iets heel anders, zij het geen mindere uitdaging voor de schrijver van deze blog. Onder begeleiding van een uitgebreid Oekraïens vrijwilligersteam werden we vertrouwd gemaakt met de beginselen van het icoonschilderen op glas. Iconografie op glas is onder meer voor Oekraïne een typisch religieuze kunstvorm.

De afbeelding die we uitprobeerden was die van de martelaar St. Georgy. Als trouwe medewerkers van de Gentse vormingsdienst konden Marc Peersman en ikzelf niet anders dan ons werkstuk op te dragen aan onze vicaris, Joris Polfliet. Dat de H. Joris de draak verslaat en zo een prinses redt, betekent eenvoudig dat Christus het kwaad in deze wereld overwint om zo de Kerk en bij uitbreiding alle mensen te redden. Het is een eerste oefening en u zal als lezer dus zonder veel moeite het origineel van de replica kunnen onderscheiden (zie foto), indien niet, dan wendt u zich maar tot de auteur.

Morgen staan er opnieuw liturgie, conferentie en uitwisseling op het schema, maar ook, en dat benieuwt ons nog het meeste, een uitwisselingsnamiddag in Oekraïense parochies.

Dinsdag 30 juli

De impuls die we deze morgen krijgen gaat over de parabel van de vader met twee zonen in Lc 15. De Oekraïense bibliste laat ons echter wat op onze honger zitten: waarom heeft ze het niet over de schokkende pointe van de parabel en zijn abrupte appel, de uitnodiging om in de feestzaal van Gods nieuwe wereld binnen te stappen? Ook was het even zoeken naar de link met het algemene thema van dit colloquium: 'Wie helpt ons christen te zijn in het Europa van vandaag?'

Tijdens de eucharistie gaat deze keer een Oekraïense Rooms-katholieke bisschop voor. Hij kan nauwelijks veel ouder zijn dan 40 jaar. Zo zie je maar hoe je in een jonge Kerk, die pas in de jaren 1990 opnieuw bovengronds kan komen, ook met jonge mensen moet werken. Ik bedenk nu dat de grote Augustinus bij zijn bisschopswijding ook maar goed 40 jaar was. Bisschoppen hoeven dus niet grijs te zijn.

Bij het buitengaan uit de seminariekerk, valt mijn oog op een gedenkbeeld. Het toont foto's van tientallen slachtoffers bij de slachting op het Maidanplein in Kiev, waar zich 5 jaar geleden de revolutie voltrok. Ik zie gezichten van ouderen en jongeren, vrouwen en mannen. Dit land heeft vele littekens en ze zijn nog maar nauwelijks aan het genezen.

Tijdens het middageten heb ik een lang gesprek met een Oekraïense deelnemer, Yvan (wij zouden 'Jan' zeggen). Hij is priester in de Grieks-katholieke Kerk. Hij legt me uit dat de meeste priesters van zijn Kerk - de grootste onder de met Rome geünieerde Kerken - net als hijzelf gehuwd zijn en een gezin hebben. Ik vertel hem dat er in België nogal wat mensen denken dat het gehuwde priesterschap een oplossing zou kunnen zijn voor het tekort aan priesters en zelfs een revival van het pastorale leven zou kunnen inluiden. We zijn het er over eens dat, als de crisis veel dieper zit en om de vraag draait of en hoe het mogelijk is om christen te zijn in onze uiterste moderne cultuur, ook de gehuwde priester niet zo maar soelaas zal brengen (als die al zo gemakkelijk gevonden zou worden). Toch is deze eeuwenoude praktijk van gehuwde priesters in de Oosterse Kerken te belangrijk om te veronachtzamen. Natuurlijk zijn er een aantal condities die goed overdacht moeten worden.

Van Yvans 25 jaargenoten zijn er twee ongehuwd tot diaken en priester gewijd en zij zullen dat dus ook blijven. Uit deze celibataire priesters zullen de bisschoppen gekozen worden. De andere 23 zijn gehuwd voor de diakenwijding. Ze moeten het dan wel klaar spelen om een partner te vinden na enkele jaren seminarietijd. Het is blijkbaar een aantrekkelijke keuze, het priesterschap, want Yvan vertrouwt me toe dat er eerder te veel priesters zijn. Nochtans worden ze niet door de staat verlonnd. De Grieks-katholieke Kerk bestaat bij gratie van giften en het zijn de bisdommen die alles reguleren. Maar hoe gaat dat dan, beschikbaar zijn voor een parochie en voor de frequente liturgische vieringen, als je vrouw en kinderen hebt? Hier neemt mijn gesprekspartner naar mijn aanvoelen een wat minder sympathiek standpunt in: het zijn de vrouwen die alles moeten opvangen...

Vanavond stellen twee landen zich voor aan de elf andere, door middel van een bescheiden 'foodsharing'. Het is de beurt aan Zwitserland en België. Niet zo voor de hand liggend als je weet dat iedereen hier al vijf dagen geleden met het vliegtuig is aangekomen. Enkele Belgische dames, geholpen door de uiterst sympathieke deken van La Louvière, bieden toast met Luikse siroop aan, naast speculaasjes en chocolade. Maar de Belgen zouden zichzelf niet zijn zonder hun geliefde gerstenat. Een deelnemer uit St-Niklaas is zowaar per auto naar Oekraïne gekomen met in de koffer een bak trappistenbier. Alle deelnemers, of het nu Maltezen waren of Polen, hebben er ons om gecompimenteerd.

Dieter Van Belle